

Riksäldsten utnämnde 10 medlemmar till andra kammaren.

Riksäldsten har nu utnämnt de tio medlemmarna till andra kammaren. De utnämnda äro:

Utrikesminister Fr. Akel, presidenten för Eesti Pank Jüri Jaakson, juridiska kammarens föreståndare J. Reichmann, advokaten M. Pung, professor D. Grimm, "Päevalehts" huvudredaktör H. Tammer, "Vaba Maas" huvudredaktör E. Laaman, "Uus Eestis" huvudredaktör H. Kukke, föreståndaren för judarnas kulturförvaltning samt Tartus borgmästare general A. Tönison.

Sammanställningen av båda kamrarna är nu slutgiltig.

Härvidlag framgår att den svenska minoriteten, ehuru icke den minsta i landet, är den enda, som icke är representerad i nationalförsamlingen.

Om man påminner sig den svenska minoritetens fosterländska ställning, ända ifrån frihetskrigets början och före det, är det icke utan att man känner sig på skuggsidan.

var och en av syskonen skall ha, utan det måste bli långa och oftast dyrbara processer, som till sist i alla fall ge samma resultat, som sunt förnuft lika bra skulle gett från början. Men det är svårt för folk att lära sig inse det. Man skall visa den andre brodern eller systemen vad man kan göra. Och under tiden lider man själv, emedan arvet uppgår i rättemkostnader. Härvidlag är att påminna om en framstående advokats utlåtande: "En dålig överenskommelse är bättre än en gott vunnen process!" Det kan också vara trångboddhet, man har inte rum för den andra och tål inte att se den. Ja, det går långa tider man inte säger någonting till varandra, utan går och blänger och tittar snett. Varför? Ja orsakerna kunna vara riktigt små eller obetydliga, men folk har i allmänhet svårt att enas. Saker, som man gemensamt skulle diskutera och komma överens om, utan att de behövt bli stridsäpple.

Dessa fall äro de vanligast förekommande i och utom hemmen, och äro orsaker till oförståelse och osämja. Men är det inte också så att när man i hemmet ofta inte har att säga någonting, varken gott eller ont, då blir livet grått. Man har tappat melodien. Den melodin, som var så vacker när hemmet grundades och banden knötos. Därför höra alla se till, att man rätt snart hittar igen melodien, så att man slipper gå och trilskas på varandra, samt att man förstår varandras språk, om inte alltid sagt i ord som äro hörbara, så dock förnimbbara,
Fridolin.

HEMMET.

Hem, hem ljuva hem. Dessa ord återfinna vi i en för oss alla bekant sång. Hemmet, som det påminnes om, skulle väl också motsvara sångens ord. Många gånger har det blivit helt annat än vad inledningsorden tyda på. Det är ledsamt, när så är fallet, men det förekommer tyvärr så ofta att det är värt några ord och tankar

Man talar om hemmens kris och i hur många estlands-svenska hem finns inte den? Denna kris kan ha sin grund i många sammanhängande orsaker. Det kan vara fattigdom, sjukdom, olycka eller oförståelse. Det kan vara arv eller medvetandet om att bli orättvist behandlad av syskonen eller släktingar. Det kan vara trångboddhet eller osämja med grannarna. Ja, det finns många flera orsaker till, som göra att hemmet inte är den plats man

framförallt längtar till. Hemmet blir i så fall endast den plats där man äter och sover och gör andra sysslor, men inte den plats, dit man flyr för att känna lugn och ro.

Kommer fattigdom, sjukdom eller olycka i ett hem, som man inte själv är orsaken till, må ett förhastat ord vara förlåtligt. Det kan hända hos vem som helst. Men kommer osämja eller gnat som följd av en familjemedlems sätt att sköta sig eller sina plikter är det ansvarslost. Har en man en gång lovat att vara trogen och sköta om sin familj, må han göra det. Det dunger då inte att i stället för bröd åt barnen och hustrun ge ut pengarna på krogbesök. Men huru ofta ha vi inte fått bevittna det. Ofta är det just arvskitet efter fadern, som dött för många år sedan, som gör osämja i hemmet. Man kan inte i godo komma överens om hur stor del

Rud. Timmerman:

Jordbrukets binäringar.

I.

Hönsskötsel.

För cirka ett par mansåldrar tillbaka var hönsskötseln mycket allmän i våra svenskbygder. Hönsen promenerade då antingen fritt omkring i boningsrummen eller fingo sig anvisade en s. k. "hinsstol" i något hörn av rummet. Det var dåfortiden till och med ett trängande behov att ha hönsen nära intill sängen eller minst sängkammaren, ty man måste vara tidigt uppe för att hinna med egna och herrgårdsarbeten och tuppen var det enda väckarur, som förekom i husen. Nu ha stugorna blivit så pass rena, att man ej vill ha hönsen inomhus. Ladugårdarna inrymma nätt och jämt nötboskap, får och grisar och extra hönshus ha ej blivit brukliga. Så har man bannlyst hönsen och kan sova i ro utan att behöva bli väckt av någon tupp, ja man ligger så vackert och väntar tills den hungrande magen väcker en. Men det är i alla fall inte hönsägg den yrvakne får spisa till frukost.

Är hönsskötsel lönande?

En rationellt bedriven hönsskötsel har alltid varit lönande. Att den är det ännu visa de försök, som anordnades vid Kehnta kontrollhönsgård året 1935. En av de ändamålsenligast utfodrade försöksgrupperna, Leghornhönor, gav 215,6 st ägg per höna och år. Äggen såldes för ett medelpris av 4,2 cent stycket och bruttoinkomsten blev kr. 9.05 per höna. Foderkostnaderna utgjorde kr. 4,07 per höna, så att överskottet blev kr. 4,98 per höna eller 2,3 cent per ägg. Foderkostnaderna utgjorde 1,9 cent per ägg.

Att med 1935 års tämligen låga äggpriser så stort överskott som kr. 4,98 per höna kunde uppnås, bevisar tydligt nog hönsskötselns höga rentabilitet.

Hönshus och rastgårdar.

Hönsen trivas ej väl i ladugården tillsammans med andra

större husdjur. Ladugårdarna äro i allmänhet för varma, för fuktiga och mörka för hönsen. Hönsen behöva ljus, torrt och ej alltför varmt (+5 - +10°C) rum. 1 m² golvyta anses räcka till för 4--5 st. höns. Har man ej råd att bygga extra hönshus och skola hönsen ovillkorligen vistas i ladugårdsbyggnaden, så bör hönsens rum skiljas från det övriga med täta väggar och tillräckligt stort fönster bör finnas för hönsen. Ventilationen bör vara god, emedan hönsset förbrukar ofantligt mycket mera frisk luft än något annat husdjur. Om det vid gården finns någon outnyttjad gammal "spikar" eller dylikt, så kan sådan med lätthet inredas till hönshus. Där köksträdgård eller sädesåkrar löpa fara av att hönsen gå fria sommartiden, måste man uppföra en eller flera s. k. rastgårdar intill hönshuset. Dessa inhägnas med galvaniserat trådnät med 1½--2½ tums maskor eller med lagom tätt upprättstående störrar. Bäst må hönsen av att få löpa fria från tidigt på våren till sent på hösten.

Hönsraserna.

Vårt land exporterar ägg och har hittills ej någon nämnvärd ordnad hönssköttförsäljning. Vi äro därför ej intresserade av kötthönor utan behöva hönor, som värpa många och stora ägg. 150 st. ägg per höna och år samt däröver anses för tillfredsställande produktion. Medelvikten av ägget bör vara minst 50 gr. De, som ha hönor med sådan produktionsförmåga, kunna gott behålla dem och ej bry sig om rashöns. Dåliga hönor böra emellertid obarmhärtigt utgallras och ersättas med det bästa avelsmaterial man kan komma åt. Tuppar böra också ofta ombytas, för att undvika inavel.

Det finns många hönsraser, men de bästa värpare i våra förhållanden torde vara vit Leghorn och brun Italiensk.

(Forts följer.)

Född.

En

DOTTER.

Nuckö Prästgård den 22 jan. 1937.

Miriam och Sven Danell.

Ny tjur på Birkas.

Birkas har under vintern fått mottaga en ny tjur som gåva från Sverige. Den anlände hit i december och har hittills sett ut att trivas bra med de nya förhållandena. Den är av den röda svenska ras, som går under beteckningen "svensk röd och vit boskap", vanligen förkortad till S. R. B. Denna ras är mest utbredd i mellersta Sverige och har där gjort sig känd för sin stora förmåga att utnyttja bete och att betala fodret väl, egenskaper, som vi särskilt väl behöva få mera av hos våra kor. Man får hoppas, att även denna tjur skall visa sig äga förmåga att föra med sig något av dessa egenskaper till våra djur.

Den är född hos lantbrukaren J. Bengtsson på Tormorups gård i Halland och kallas därför "Tormorups-Hero". Namnet Hero är nedärvt genom många släkter från en tjur, som importerades från Skottland på 1880-talet. Det är för övrigt många tjurar ur Sveriges förnämsta stammar, som återfinnas på hans antavla, Igelsta-Hero, Geråsens-Hero, Monark och Patricier av Varekil, Jarlen av Aranäs - för att nu nämna några.

Ser man på avkastnings-siffrorna för hans mor, mormor o. s. v. så är det stora tal det rör sig om. Så har t. ex. hans morfarsmor 97 Astrina ett år gett 6118 kg mjölk med 4,23% fett, d. v. s. 259 kg smörfett. Sådana siffror kunna vi här inte vänta oss att komma upp till, men de visa vad anlag som finnas, man bör ha rätt att hoppas något för framtiden av en tjur med sådana anor som Hero. D. v. s. om han "får leva och ha hälsan".

P. B.

Från Pürksi folkskolas arbetsfält.

Birkas folkskolas köksväxtodlingscirkel anordnade sommarren 1936 köksväxtodlingstävlingar under skolföreståndar J. Gjärdmans ledning. Intresset för saken var mycket stort bland skolungdomen, varför också resultaten blevo de bästa.

Fröna anskaffades från Lääne Maavalitsus, som utlämnade dessa till ett billigt pris. Likaså lämnade ovannämnda ämbetsverk diplomer och pris till dem, som uppnått de erforderliga resultaten för respektive prisklasser. För övrigt lämnades de större prisen från Lantbrukskammaren (Pöllutöökoda). Prisen och diplomerna utdelades den 21 jan. 1937, varvid även

en liten aktus och tebjudning anordnats på folkskolan.

Prisen (I. pris — hackor, II. pris — krattor och III. pris — böcker) utdelades till följande elever:

I. pris Alice Berkman, Österby.
Ottilia Gjärdman, Birkas.
Leida Aadman, Kulanäs.
Ingeborg Brun, Österby.
Ermi Meister, Passlep.

II. pris Alice Berkman, Birkas.
Roland Reets, Österby.
Alvar Lemberg, Enby.
Alma Brun, Österby.

III. pris Rudolf Zeisig, Enby.

Önskvärt vore att dylika tävlingar anordnades oftare och på alla orter, så att intresset för saken kunde väckas på alla håll.

Våren medför stadiga fiskpriser?

På onsdagen upptog fiskerikammaren frågan om fiskprisernas reglering och i samband med detta byggandet av en fiskmjölsfabrik. Som emellertid framgick, har jordbruksministriet icke godkänt summan, som blev förutsedd för byggandet av nämnda fabrik, utan strukit den ur 1937 års budgetår.

Då emellertid en reglering av fiskpriserna är av ytterst stor nödenhet, för att förhindra upprepadet av föregående års låga fiskpriser, beslöt kammaren i alla fall att bygga fabriken och hoppades

på annan väg erhålla den behövliga summan.

Det beslöts att byggandet skulle så fort som förhållandena tillåto det vidtaga, och man hoppades att redan på denna vår få fabriken i gång.

Denna slutsats är även mycket glädjande för våra svenskbygdens fiskare, som på vårarna klagat, och icke utan orsak, över de låga fiskpriserna. Ifall nu fiskmjölsfabriken uppföres, och därigenom en reglering av fiskpriserna åstadkommes, är en bättring av fiskarens ekonomi säkert att vänta.

Kal.

Från Noarootsi.

Nuckö Ungdomsförenings manliga medlemmar samlades mangrant onsdagen den 20 januari på folkhögskolan för att diskutera skidsport och skid-tillverkning. Intresset visade sig vara mycket stort, varför genast beslöts att skrida till handling. Hektograferade blad med skidans olika mått utdelades till alla. Arbetet med virkesanskaffningen är i full gång.

Sammanträdet leddes av lärarna Viktor Aman och Manfred Nyman. När nästa sammanträde kommer att äga rum, är inte avgjort, men när virket anskaffats, följer den praktiska delen av programmet.

Odinsholm har 100% riksflaggor.

Genom den senaste flaggbeställningen före jul, beställde även de fåtal gårdar, som inte tidigare haft flaggor och således kommer till frihetsdagen det fria Estlands flagga att pryda varje gård.

Is har bildats i stora hamnen. Om inte vinden vänder sig, har man svårt att upprätthålla postförbindelsen.

— e.

För föreningens kvinnliga medlemmar har anordnats en demonstrationskurs i matlagning. Kursen hålles om kvällarna på folkhögskolan och leddes av skolans husmor.

**ÄNNU ÄR DET ICKE FÖR
SENT ATT PRENUMERERA
PÅ KUSTBON.**

Hemmets spalt.

Jäsningen.

För att brödet skall bli poröst och mera lättsmält, fordras, att en gasutveckling sker i degen. Denna åstadkommes genom jästsvamparna i jästen.

Under jäsningen övergår en del av mjölets stärkelse till socker. Detta förändras under jästsvamparnas inverkan till alkohol och kolsyra. Kolsyran utvidgar sig, men röner motstånd av den sega degen, som därvid tvingas att höja sig. Segheten beror av mjölets äggviteämne, som blir segt, då det knådas med en vätska. Om degen får jäsa alltför länge, blir den sur. Utom vanlig pressjäst använder man i hushållet bryggjäst.

Sedan kan man på annat sätt åstadkomma gasbildning i degen, nämligen att använda något ämne, som avger kolsyra. Sådana ämnen finnas av olika slag t. ex. hjorthernssalt (ammoniumkarbonat) bikarbonat (matseda) och jästpulver.

Det finnes i handeln mycket bra bakpulver, men man kan själv tillreda ett utmärkt efter följande recept:

Jästpulver.

300 gr. bikarbonat.

200 gr. pulvriserad vinsyra.

300 gr. potatismjöl.

Alltsammans blandas mycket väl och siktas ett par gånger genom fin stålsikt. Jästpulvret fylls i en burk med tättslutande lock och förvaras torrt.

När man använder detta senare jäsämne tillblandas degen kall och jäsmnet tillsättes ej förrän strax innan bakverket gräddas.

Gräddningen.

Ugnsvärmen beror på hurpass uppjäst brödet är samt på storleken av brödet. Grovt bröd tar längre tid att grädda än finare och bör därför ej sättas in i alltför varm ugn. Mycket uppjäst bröd fordrar starkare värme än sådant, som ej hunnit jäsa så väl.

Polska arbetare till brännskiffergruvorna.

Det har länge förts på tal att inhämta polska gruvarbetare till våra brännskiffergruvor. Nu har en av de största fabriker på detta område, A/B Kiviöli, erhållit tillstånd att inhämta 200 utbildade gruvarbetare från Polen, på villkor att desamma icke erhålla högre avlöning än landets egna arbetare. Överens-

kommelse har redan träffats med de polska myndigheterna, och en av Kiviölis ledamöter reste i dagarna till Polen för att inhämta polackerna.

Arbetsföreningarnas centralförbund finner Kiviölis tillvägagångssätt oförsvarligt och ämar inlägga protest mot det samma.

Jordras i Valdemarsvik. — Ytterligare ras befaras.

Ett omfattande jordras, vilket orsakade stora materiella skador, inträffade vid 10-tiden på söndagsförmiddagen i Valdemarsviks köping. Ett område på Valdemarsvikens södra strand — den s. k. Grännäsängen — om c:a 800 kvadratmeter gled ljudlöst i viken och försvann i djupet. Den raserade sträckan har en längd av 300 m.

✧ Världen runt. ✧

Belgiska passagerarflygplanet, som håller förbindelse mellan Belgien och Belgiska Kongo förolyckades i närheten av Oran. 12 passagerare omkommo.

Ett ohyggligt familjedrama utspelades i närheten av Viborg. Fadern dödade hustrun, sina fem barn och slutligen sig själv.

Vid översvämningen i Amerika ha över 350 personer drunknat och de materiella skadorna beräknas till 350.000.000 dollars.

Negus har sänt regeringen i Schweiz en not, vari han protesterar mot detta lands erkännande av Italiens överhet i Abessinien.

I Rowno ha 21 kommunister straffats med 2-12 års fängelse.

Moskva riktar en serie beskyllningar mot Japan och Tyskland i samband med den nya förräderiproessen, som inleddes på lördagen i Moskva under starkt polisskydd.

Franskt-tyskt samarbete?

Frankrike önskar en allmän reglering av Europas problemkomplex, förklarade Frankrikes konseljpresident Blum i sitt stora söndagstal i Lyon. Frankrike är vidare berett att göra allt vad det förmår för att hjälpa Tyskland att återvinna sin ekonomiska styrka. Blum framhöll att det icke var hans mening att uppställa några villkor för hjälpen till Tyskland men betonade samtidigt med bestämdhet att det råder ett nödvändigt ofrånkomligt samband mellan ekonomiskt samarbete å ena sidan och hejdandet av kapprustningen å den andra.

På gränsen S. S. S. R. — Polen ha ett 30-tal kommunister anhållits, vilka beskyllas ha stått i förbindelse med kommunister utomlands.

Stridigheter ha uppstått mellan de politiska och militära kretsarna i Japan.

Rumäniens tronföljare har insjuknat efter blindtarmsoperationen.

Influensan har under föregående vecka krävt 1103 människoliv i 122 Englands städer. Veckan förut var motsvarande antal 1100.

Påvens tillstånd har på senaste tiden märkbart förbättrats.

Enligt sista telegrammen tar översvämningen i Amerika allt mera omfattande dimensioner.

Este som spion gripen i Finland. Stod i förbindelse med S. S. S. R:s kommunister genom en hemlig radiostation.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.

A. Stahl.

N. Bles.

A. Aspelin.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes Utlandet

1 år Ekr 2:— 1 år Ekr. 4:—

1/2 " " 1:— 1/2 " " 2:—

Gränsstolpen på gränsen Polen-Lithauen flyttades tillbaka.

Gränsintermezzot på gränsen Polen-Lithauen har nu uppklarats. Polska gränsmyndigheterna erkände sig skyldiga och lovade att på nytt flytta stolpen tillbaka, vilket ock skedde.

Tsarfamiljens domare arresterad.

På tisdagen meddelades att ytterligare en framträdande bolsjevik blivit arresterad. Det gäller före folkkommisarijen Beloborodov, vilken var den som gav order om att tsarfamiljen skulle fusiljeras.

Lösning av korsordsgåtan nr. 9.

✧	■	B	E	E	D	I	G	A	■	✧
■	L	U	S	S	E	K	A	T	T	■
P	Å	■	T	T	■	L	L	■	A	R
Å	N	■	E	K	■	Å	N	■	K	O
N	G	■	R	Ö	■	D	A	■	L	O
Å	H	■	■	■	■	■	■	■	A	T
L	A	P	P	O	■	V	Ä	R	M	S
A	L	R	I	S	■	U	T	O	P	I
S	M	A	R	T	■	R	A	T	A	S
■	■	T	■	■	■	■	A	■	■	■
✧	■	A	V	U	N	D	A	S	■	✧

Den först öppnade rätta lösningen har insänts av E. Beckman, Wormsö. Det utlovade priset insändes.